



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1419/2021
16.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Анђелко Лежајић, адвокат из ..., против тужених „Теленор“ АД Београд, кога заступа Стојан Мићовић, адвокат из ... и Друштва за производњу, промет и услуге „Вујић транс“ ДОО Вреоци, ради утврђења ништавости уговора, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9106/18 од 14.11.2019. године, у седници одржаној 16.06.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9106/18 од 14.11.2019. године у ставу првом изреке у одбијајућем делу и одлуци о трошковима поступка (ставови три и четири изреке).

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П 2512/17 од 04.09.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништав уговор о краткорочном кредиту/... закључен 25.12.2009. године између првотужене као даваоца кредита и друготуженог као примаоца кредита, па се брише хипотека уписана на непокретности – стану тужиоца у улици, на кат. парцели ... КО ... на основу заложне изјаве тужиоца оверена код Другог основног суда у Београду, Судска јединица у Лазаревцу 1-0-9/10 од 08.10.2010. године. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 9106/18 од 14.11.2019. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништав уговор о краткорочном кредиту/... закључен 25.12.2009. године између првотужене и друготуженог, тако што је делимично усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништава одредба члана 6. уговора о краткорочном кредиту/... закљученог 25.12.2009. године, док је у преосталом делу тужбени захтев за утврђење ништавости уговора о краткорочном кредиту/... одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у делу става првог којим је наложено да се брише хипотека уписана на непокретности – стану тужиоца у улици ... број на кат. парц. ... КО ... на основу заложне изјаве тужиоца оверене код Другог основног суда у Београду, Судска јединица у Лазаревцу 1-0-9/10 од 08.10.2010. године и тужба у том делу одбачена као недозвољена. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена

пресуда у ставу другом изреке, тако што су обавезани тужени да тужиоцу на име трошкова првостепеног поступка солидарно исплате 56.950,00 динара док је у преосталом делу тужиочев захтев за накнаду трошкова одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да првотуженој на име трошкова другостепеног поступка исплати 91.400,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и то против ставова првог, трећег и четвртог изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, али није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, првотужена банка као давалац и друготужени друштво за производњу, промет и услуге „Вујић Транс“ ДОО Вреоци, као корисник кредита закључили су уговор о краткорочном кредиту дана 25.12.2009. године. Овим уговором првотужена је друготуженом одобрила кредит у износу од 2.000.000,00 динара са уговореним роком враћања 25.12.2010. године, у осам једнаких месечних анuitета, након грејс периода до 25.04.2010. године, при чему је први анuitет доспео 25.05.2010. године. На износ кредита банка је обрачунавала уговорену камату у висини од 1,8% почев од дана пуштања кредита у течај па до рока доспећа, при чему се друготужени сагласио да банка може без његове посебне сагласности вршити промену висине уговорене каматне стопе и начин обрачуна камате у складу са актима пословне политике банке који регулишу висину и начин обрачуна камате. Уговорена је и ефективна каматна стопа у износу од 26,79% годишње. Дана 28.05.2010. године на рачун друготуженог „ФАП корпорација“ АД у реструктурирању платила је по профактури износ од 1.100.000,00 динара, а истог дана првотужена је задужила рачун друготуженог у истом износу. На дан 28.05.2010. године друготужени је био дужан првотуженој 377.104,39 динара што представља збир свих камата током грејс периода и прве рате анuitета коју чине збир рате главнице и камате на главницу. Истог дана остатак главнице коју је друготужени био обавезан да исплати у анuitетима до 25.12.2010. године износио је 1.764.469,60 динара. Друготужени није плаћао камату током грејс периода, као ни прву рату анuitета до 25.05.2010. године иако је на то обавезан наведеним уговором. Одмах по уплати на рачун друготуженог износа од 1.100.000,00 динара првотужена је скинула са рачуна целокупни наведени износ иако је укупан дуг у том тренутку био 377.104,39 динара. Тужена банка није тужиоцу предала план отплате кредита нити га је детаљно упознала са одредбама о висини каматне стопе, о последицама примене члана 6. уговора о могућности промене висине каматне стопе у складу са пословном политиком банке. Тужилац је отац законског заступника друготуженог и лице чија је непокретност оптерећена хипотеком ради обезбеђења потраживања које произлази из спорног уговора.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је утврдио да су ништаве одредбе уговора о кредиту о уговореној каматној стопи (члан 6) и ефективној каматној стопи (члан 17), што повлачи ништавост целог уговора, због чега је усвојио тужбени захтев у целости.

По оцени другостепеног суда, ништава је само одредба члана 6. уговора о кредиту о уговореној каматној стопи, али ништавост једне одредбе не повлачи ништавост целог уговора, због чега је побијаном одлуком одбио захтев тужиоца у преосталом делу за утврђење ништавости целог уговора.

Становиште другостепеног суда је правилно.

Имајући у виду одредбе члана 46, 47, 103. и 105. Закона о облигационим односима (ЗОО) правилно је утврђена ништавост одредбе члана 6. закљученог уговора по коме се висина уговорене каматне стопе и начин обрачуна камате може мењати у складу са актима пословне политике банке који регулишу висину и начин обрачуна камате. Међутим, по правилном становишту другостепеног суда, утврђење ништавости ове одредбе не повлачи ништавост самог уговора ако, како је то прописано чланом 105. став 1. ЗОО, он може опстати без те ништаве одредбе и ако она није била ни услов уговора ни одлучујућа побуда због које је уговор закључен. Ништавост променљиве каматне стопе не значи да је и уговорена одредба о камати ништава, и да је она представљала одлучујућу побуду за закључење уговора, па због тога нису основани ревизијски наводи да је због ништавости одредбе о уговореној каматној стопи ништав цео уговор.

Ефективна каматна стопа за разлику од номиналне представља стварну цену кредита и сврха јој је омогућавање корисницима банкарских услуга да лакше сагледају и упореде услове под којима банке нуде исте кредите. Ова каматна стопа поред номиналне укључује накнаде и провизије које клијент плаћа банци за одобравање кредита. С обзиром да је друготужени привредни субјект који је упознат са висином ефективне каматне стопе закључио уговор о кредиту прихватајући ту висину, то по правилној оцени другостепеног суда, ова одредба није ништава, због чега су неосновани ревидентови наводи о погрешној примени материјалног права.

На конкретан случај се, супротно ревизијским наводима, не примењује Закон о заштити корисника финансијских услуга којим је, између осталог, регулисано ко може бити корисник финансијске услуге. Тужилац као давалац заложне изјаве који није корисник кредита и уговорна страна из уговора о кредиту, није лице према коме је тужена банка имала обавезу да доставља план отплате кредита, нити да га упознаје са одредбама о висини каматне стопе, па ни из тих разлога нема услова за утврђење ништавости уговора.

Правилно је одлучено о трошковима поступка на основу чланова 165. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

На основу члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић